

■ Па душах

«ЛЮБІЦЬ СЯБЕ — НЕ ЗНАЧЫЦЬ БЫЦЬ ЭГАІСТКАЙ»

«Заходзьце, калі ласка!» — запрашае ў свой кабінет **Наталля Іванаўна ПШАНІЧНАЯ**, начальнік упраўлення па справах моладзі Міністэрства адукацыі. «Каву, гарбату будзеце?» Пакуль гаспадыня заварвае духмяны напой, азіраюся. Здаецца, звычайны чыноўніцкі кабінет, але ж раптам заўважаю сярод дакументаў і папак фотаздымак дзяўчынкі. Такі сямейны астравок у працоўным моры, ад якога адразу павеяла цяплом.

— **Гэта ваша дачушка?**
— Так, Арыне 12 гадоў. Мне з дачкой пашанцавала, гэта мая ўзнагарода. Усе мамы любяць сваіх дзяцей, але мне здаецца, што я люблю больш за ўсіх (усміхаецца). Разумею, што дачка не будзе заўсёды побач: дзеці вырастаюць, заводзяць свае сем'і. Таму хочацца даць ёй шмат любові. Упэўнена, што аднойчы яна ёй стане апорай у цяжкую хвіліну. Бацькоўская любоў як запас чыстай прэснай вады ў пустыні. Я візуальна ўяўляю сабе гэты рэзервуар, які хочацца напоўніць да краёў, каб потым можна было шчодра чэрпаць адтуль.

Арына любімая не толькі маціна, але і татава дачка. Я назіраю, наколькі трапятліва муж ставіцца да дзіцяці. Ніколі не чула, каб ён павышаў на дачку голас. З грубасцю жыццё яшчэ сутыкне, у бацькоўскай хаце хай ёй жывецца як мага камфортней.

— **Якія якасці вы развіваеце ў сваёй дачцы?**

— У першую чаргу адказнасць. У такім узросце не трэба браць адказнасць за ўвесь свет, трэба ўзяць адказнасць за сябе.

Да дачкі я стаўлюся вельмі беражліва і чуліва. Як педагог па адукацыі, я добра разумею, што такое падлеткавы ўзрост. Дзеці ўжо не дзеці, яны спрабуюць мадэляваць сваю прастору. Так і павінна быць, а многія бацькі гэтага не разумеюць. Нядаўна не мог адысці ад мамы, а цяпер зачынае дзверы ў пакой, сядзіць у навушніках, хавае перапіску ў сацыяльных сетках, калі ты падыходзіш. Многія вельмі балюча перажываюць гэты перыяд, аж да агрэсіі ў дачыненні да свайго дзіцяці. Катэгарычна не раю бацькам праяўляць негатывныя эмоцыі. Калі надламаеш падлетка, потым будучы сур'ёзныя праблемы.

Але ёсць і іншы бок медаля. Дзеці ў гэты час патрэбны абмежаванні. Таму што падлетак лічыць, што ён усё ведае і разумнейшы за ўсіх. Акуратна накіраваць, падтрымаць, падказаць, параіць — вось роля бацькоў.

— **Балуеце дзяўчынку падарункамі?**

— Ну вядома, балую. Ёсць у нас калекцыя дарагіх лялек. Больш Арына іх не просіць, перажыла гэты ўзрост, а раней мы заўсёды ведалі, што падарыць ёй на святы. Цяпер лялькі жывуць у спецыяльным доме, гэта цэлы свет. Лялькамі «грашыла» мама, тата іншымі рэчамі — трэнажорам, веласіпедам.

— **Якой вы бачыце будучыню вашай дачкі?**

— Арына сабраная, спакойная, акуратная, мне здаецца, што з яе

— **Чым Арына захапляецца?**

— Мой муж у свой час займаўся тэквандо, і дачку ў пяць гадоў прывёў у секцыю. Я лічу, што для агульнага фізічнага развіцця гэта добра. Але калі яна атрымала з'яўлены пояс з сіняй паласой і пачаліся кантакты баі, я зразумела, што пара пераклучыцца на нешта іншае.

«Чалавеку трэба заставацца сам-насам з сабой, без тэлевізара, музыкі, шуму вуліцы, толькі тады можна пачуць сябе».

Дзяўчатам больш падыходзяць заняткі танцамі. Дачка займалася імі два гады. Цяпер захапілася мастацкай фатаграфіяй. Разумеючы імкненне падлетка да незалежнасці, я сказала: «Ідзі ў цэнтр дадатковай адукацыі і выберы сабе тое, што ты хочаш». Дзеці многае павінны паспрабаваць, любы занятак — у скарбонку.

— **Як вы пазнаёміліся з мужам? Чым ён займаецца?**

— Валодзю ведаю з адзінаццатага класа. Пазнаёміліся, удзельнічаючы ў рэспубліканскім алімпійдным руху. Я ў Слуцку вучылася, ён — у Стоўбцах. Перад рэспубліканскім фіналам нас, пераможцаў абласнога этапу, запрасілі на зборы. Ён удзельнічаў у алімпіядзе па хіміі, я — па беларускай мове. Муж скончыў эканамічны ўніверсітэт з чырвоным дыпломам, потым — аспірантуру, на працягу многіх гадоў выкладаў. Затым адкрыў сваю справу, эканамічная адукацыя спатрэбілася. Праўда, цяпер час ад часу сумуе па выкладанні.

— **Раскажыце пра сваю сям'ю.**
— Абодва дзяды ваявалі. Ганаруся гэтым і хачу перадаць свой гонар Арыне. Аляксандр Васілевіч Пшанічны, менавіта яго прозвішча я нашу, і Іван Паўлавіч Янучок, настаўнік з саракагадовым стажам.

Тата Іван Аляксандравіч шмат гадоў кіраваў вялікім прадпрыемствам. На жаль, рана пайшоў з жыцця. Вельмі шмат у маім характары ад таты. Ён быў яркім і таленавітым чалавекам, часта думаю пра яго. Мама мая Ларыса Іванаўна — педагог, чалавек энергічны і дзейны. Менавіта яна

прывіла мне любоў да прафесіі. Мама са шматдзетнай сям'і, іх шасцёра — пяць сясцёр і брат. На жаль, яны рана асірацелі. Бабуля Арына ўзяла на сябе клопат пра сям'ю. Гэта легендарная асоба, прыклад жаночай мудрасці, стойкасці, сілы. У яе гонар я назвала дачку.

Дзве маміны сястры — Зоя Падліпская і Таіса Трафімава — паэткі, члены Саюза пісьменнікаў Беларусі.

Я маю вельмі цесныя стасункі з маёй маладой сястрой Аляксандрай. Яна мая сяброўка і дарадца, хоць маладзейшая за мяне на дзесяць гадоў. Саша — псіхолаг па пра-

фесіі, займаецца творчасцю, напісала некалькі раманаў. Нашы дочки аднаго ўзросту. Дзяўчынкі выраслі разам, і, хоць мы жывём у розных раёнах Мінска, яны часта бачацца. У нас вельмі дружная сям'я. Разам мы робім адно аднаго мацнейшымі, падтрымліваем ва ўсім. Кроўныя сувязі святыя.

— **Як вы думаеце, ці могуць быць у жанчыны добрыя сяброўкі па-за сям'ёй? Ці верыце вы ў жаночую дружбу? Бо кажуць, што яе не бывае...**

— Сябруе ж не гендар, а чалавек з чалавекам! Не важна, мужчынскае сяброўства ці жаночае. Чым яны адрозніваюцца? Напэўна, тым, што жанчыны больш эмацыйныя ў сваіх адносінах, мужчыны больш спакойныя, не такія гаваркія. Гэта ўсё прыкметы полу, не больш. Я веру ў сяброўства жанчын, больш за тое, я веру ў дружбу паміж мужчынам і жанчынай.

У мяне ёсць блізкая сяброўка, наша сяброўства правярана часам. Вядома, раней, калі мы былі больш вольныя, без сем'яў, дзяцей, сустракаліся часцей. Сёння пераважна па тэлефоне гаворым. Але неабавязкова кожны дзень сустракацца, каб сябраваць. Трэба падтрымліваць адна адну ў моманты сумненняў, умець радавацца поспехам, вась у чым сяброўства.

«Можна з раніцы да вечара быць няшчасным ад таго, што ў цябе чагосьці няма, але лепш быць шчаслівым ад таго, што ў цябе нешта ёсць».

— **Як вы любіце бавіць вольны час?**

— Вельмі люблю чытаць. З дзяцінства прывучана да кнігі. Для мяне чытанне — гэта адпачынак. Кубачак гарбаты, шакаладка і кніжка з лям-

Мы ўсе кудысьці спяшаемся, нікога вакол не заўважаем, не чуюм адно аднаго.

Не шкадую часу на тэатр. Калі вучылася ў педагагічным універсітэце, сама іграла на сцэне. Заўсёды з задавальненнем пераглядаю фотаздымкі нашых прэм'ер, гастролью, паходаў. Гэта добрая школа, якая развіла маё ўменне публічна выступаць, трымацца перад камерай, што важна для кіраўніка.

— **Ці няма ў вас жадання з'ехаць куды-небудзь на хутар, пабыць у адзіноце, удалечыні ад гэтай мітусні?**

— Бываць на прыродзе час ад часу неабходна! Чалавеку трэба заставацца сам-насам з сабой, без тэлевізара, музыкі, шуму вуліцы, толькі тады можна пачуць сябе. Але ў душы я ўсё ж такі гараджанка, напэўна, горад адпавядае майму тэмпарытму.

— **Што параіце нашым чытачам?**

— Я для сябе вырашыла і раю жанчынам — не браць працу дадому. Варта толькі пачаць — і потым будзеш рабіць гэта заўсёды. Калі застаюцца тэрміновыя дакументы, якія трэба падрыхтаваць да заўтрашняга дня, лепш на працы затрымацца і дарабіць свае справы. Трэба любіць сябе і берагчы. Любіць сябе — гэта не значыць быць эгаісткай. Калі ты цэніш сябе, цябе ацэняць і іншыя.

«Неабавязкова кожны дзень сустракацца, каб сябраваць. Трэба падтрымліваць адна адну ў моманты сумненняў, умець радавацца поспехам, вась у чым сяброўства».

А берагчы сябе трэба абавязкова, таму што ў жанчыны сёння такі рытм жыцця: на працы яна кіраўнік або адказны работнік, дома — жонка, маці, гаспадыня, а яшчэ трэба паспяваць быць прыгожай! Увогуле сучасны чалавек загнаны. Мы адрываем час ад сну, ад зносін з блізкімі. Але ж нам трэба захоўваць сябе для дзяцей. Чым больш ты будзеш сябе берагчы, тым больш ты пакінеш сябе сваім дзецям. Яшчэ трэба вучыцца быць шчасліваймі. Шчасце — гэта ўнутраны стан, і можна быць шчаслівым проста ад таго, што сёння прыгожы захад сонца, ці радавацца таму, што ты вядзеш сваіх дзяцей ў школу. Можна з раніцы да вечара быць няшчасным ад таго, што ў цябе чагосьці няма, але лепш быць шчаслівым ад таго, што ў цябе нешта ёсць. Навучыцеся заўважаць шчасце!

Паліна ЛІСОЎСКАЯ.
Фота з архіва
Наталлі ПШАНІЧНАЙ.